

DEBRECENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI KÖZLÖNY

SZERKESZTŐSÉG: Debrecen,
Révész-tér 2. szám. (Kistemplom.)

KIADÓHIVATAL: Debrecen,
Kálvin-tér 17. szám. (Püspöki hivatal.)

Megjelenik minden vasárnap. Előfizetési ár 1 évre 12'—pengő.
Postatakarékpénztári csekkszám: 43.916

FŐSZERKESZTŐ: D. Dr. RÉVÉSZ IMRE. FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ: URAY SÁNDOR.

A MANNÁT NEM LEHET TÁROLNI!

Révész Imre püspök igehirdetése a II. lelkészképző vizsgálatot tett ifjak búcsúvételekor, 1943 szept. 25.

Textus: Exodus 16.

Szeretett barátaim! Most, a teljes lelkési képesítéssel a kezetekben, előbb vagy utóbb meg fogja engedni az anyaszentegyház Ura nektek is érni azt az időt, amikor többé nemcsak alárendelt, segítő és előkészületnek számító munkakörben, hanem teljes felelősséggel ellátott, önálló munkakörben fogjátok végezni szent szolgálatotokat, akár mint gyülekezeti lelkipásztorok, akár mint az ifjúság lelkének Krisztushoz vezérői, akár mint ehhez hasonló önálló hatáskörben dolgozó lelkési munkások.

Bár minden keresztyén ember élete e világba belépésétől kezdve abból való kibúcsúzásáig szüntelen vándorút és bár az Egyiptomból szabadulás és a pusztában való vándorlás képe az Isten ígében szóló Szentlélek tanúsága szerint előképe minden keresztyén ember egész életének és vándorlásának, mégis kétségtelen az, hogy a pusztai vándorlás képe különösen a lelkipásztorra, a lelkészre, az Isten ígének szolgájára és az ő vezetése alatt álló gyülekezetre talál.

A ti pusztai vándorlásotok még most fog igazán megkezdődni. Emlékezzetek a szavamra: hogyha méltányolhatóan, különösen pedig testvéri szívvel megérthetően sok és nehéz sóhajtás és panasz hagyta el szíveteket és olykor ajkatokat is segédlelkési állapototok mindennapi nyomorúsága miatt, mégis minél közelebb jön az idő, amikor önálló munkakörbe léptek, annál hamarabb eljön az az idő is, amikor keserves sóhajtással fogjátok még visszakivánni olykor-olykor a segédlelkési állapotot. Mert az igazi nagy teher, felelősség és próbáltatás, sőt nyomorúság is majd akkor következik rátok.

Az Úr az Ő vándorló népéről és szövetségéről a pusztai égető homokjában annak ellenére is gondoskodott, hogy ez a nép jóformán mindennap és minden órán zúgott ellene és visszavágyott Egyiptom húsos fazekai közé. Gondoskodott a manna csodálatos, mennyből aláhullott kenyér-ajándékával is.

Ti mindnyájan jól ismeritek a manna csodájának egész történetét. Tudjátok azt, hogy az Úr ugyanakkor, amikor egy nagyon súlyos kísértésből: a testi éhség kísértéséből megmentette az Ő vándorló

népét és szövetségését, ugyanakkor egy új próba elé is állította, épp azzal, hogy a manna adta nekik. *Ez a próba abban állott, hogy nem volt szabad többet szedni belőle senkinek sem, csak egy napra valót.* Ha többet szedtek, az a több, amit másnapra is meg akartak zsugorgatni, megférgekedni és megbúzhódni. Mindennap újra kellett kezdeni a mannaért való boldog görnyedezést. Az Úr azt akarta, hogy mindennap újra bízzák rá magukat egyedül az Ő ajándékozó kegyelmére és higgyék el, hogy Ő mindennap tud nekik friss táplálékot adni az Ő kimeríthetetlen jósága tárházából. Kivétel csak egy volt: a szombatnapi manna-részt megszedhették már pénteken és nem érte az a sors, mint az egyéb napokon tárolni akart készletet. És még egy tárolást megengedett ezen kívül is az Úr: egy korsónyi manna meg kellett őrizniök, bizonyoságul a jövőendő nemzedékek számára; az Úr csodálatos szabadító kegyelmének és táplálásának emlékezetéül ott őrizték ezt a manna-t — amint erről még a Héberrekhez írott újszövetségi levél is tud (9: 4) —, a szentek szentében, az oltár mögött évezredek múlva is. *Oda szabad volt a manna félretenni.*

Kedves testvéreim! Mennyi intelem van számotokra a manna történetében és törvényeiben! Mennyire nagyon fontos tudnotok, hogy az Úr akkor, amikor titeket minden értelem felett való módon táplált eddig is és táplálni akar talán a legrettentőbb megpróbáltatások között ezután is a test és a lélek kenyerével, akkor Ő egyben azt is akarja, hogy „megkísértsen” — fordítsuk mai, használatos szóval a félreértés kiküszöbölésére —, hogy *megpróbáljon*, próbára tegyen, vajjon „akartok-e ti az Ő törvényei szerint járni, vagy nem”.

Szabad nekünk a manna-t igenis nemcsak szellemileg magyaráznunk, hanem mindenféle táplálásra értenünk, amire az Úr szegény szolgájának e földi vándorútján a rábízott nép élén és a néppel együtt szüksége van. Szabad tehát a testi kenyérre is értenünk a mannával való tápláltatást, mert elsősorban a testi kenyerért való fáradozásra szól az Ige nagy figyelmeztetése, amit az irodalomtörténetnek leg-

sugárzóbb özvegy lelkészné alakja, a mindörökre feledhetetlen „Nádszál papné“, kiből Baksay Sándorunk saját nagyanyját rajzolta meg, így magyaráz meg a karácsonynapi kalács elmaradása miatt aggodalmaskodó kis unokájának: „Az Isten csak a mindennapi kenyérré kötelezte magát, édes fiam.“

Elsősorban éppen az Úr szolgálainak kell tudniok, már az Egyiptomból való kijövetel óta, hogy az Isten csak a mindennapi kenyérré kötelezte magát és úgy rendelte, hogy ha az Ő ajándékaival nemesak sáfárkodni akarnak az övéi, hanem tárolni és teaurálni akarják azokat: akkor azok bűzhődjenek meg és fergesedjenek meg másnap reggelre. Az Isten másik megmérhetetlen nagy ajándéka, a család iránt való, bohém-módra „szent“ érzéketlenséget, tehát igazában véve éppenséggel nem szent könnyelműséget egyáltalán nem jelent ez a parancsolat. Az Isten igéjében, ahol az elején a mannáról szó van, a végén az új lelkipásztornak az is meg van mondva, hogy „ha valaki az övéiről és főképpen az ő házanépéről gondot nem visel, a hitet megtagadta és rosszabb a hitelennél“ (1. Timoth. 5:8). Nem azt jelenti tehát a manna törvénye, hogy nektek nem lesz kötelességek arról gondolkozni és gondoskodni, hogy a rátok bízott családoknak — a szűkebb családoknak, de a gyülekezetnek, a gyülekezet szegényeinek és elhagyottjainak is — mit adtok enni holnap. De jelenti azt, hogy ennek a gondolkodásnak és lehető gondoskodásnak egy egészen más beállítottsággal kell történnie, mint ahogy az a vándorló, hűtlen öszövétségi népben történt: imádsággal és odaszenteltséggel, nem pedig mohó zsugoriskodással és a földbe egyre jobban beletapadó kapzsisággal.

Lelkipásztori életeteknek tragédiái talán sehol sem csattannak ki olyan rettenetesen, mint amikor elmosódik a határvonal a családról való köteles és felelősségteljes gondoskodás, meg a minden féket elvesztő vagyongyűjtés között. Elismerem, hogy ez a határvonal nagyon finom és a gyarló ember előtt nagyon könnyen elmosódhatik, de az is bizonyos, hogy imádsággal, szüntelen magunk megáldozásával, az Ige fényébe való új meg új odaállással naponként újra meg lehet látni és tartani ezt a határvonalat. Lehet gondoskodni a családról a nélkül, hogy a mindenáron való vagyongyűjtésnek az ördöge megejtene bennünket. Lehet táplálni a ránk bízottakat a nélkül, hogy egyszer csak rá kelljen ebrednünk arra, hogy e világ szerint talán nagyon becületes, sőt egyenesen dicséretes családi vagy esetleg egyházközségi vagyongyűjtő munkánknak a tárolt manna sorsa szerint már bűze van és a bűzét már mindenki érzi, utoljára magunk is. Sőt már ferge van! Már rothadás és fertőzés terjed belőle és az a fereg hovatovább kezd ahhoz a féreghez hasonlítani, amelyről a szelíd és édes Mester maga mondja meg a kárhozotakkal kapcsolatban, hogy „az ő fergük meg nem hal és az ő tűzük el nem aluszik“ (Márk 9:46, 48). Vigyázz!... Isten csak a mindennapi kenyérré kötelezte magát, de arra kötelezte magát, a manna földi és testi vonatkozásban is készen van Nála mindennap frissen, csak úgy kérjed, ahogy a Krisztus kebelén menedéket talált gyermek kérhet és ne úgy, ahogy a zúgolódó, háládatlan nép követel.

De természetesen az élő Isten ahogy testi kenyérral, úgy lelki kenyérral is, mennyei kenyérral is mindennap frissen akar táplálni benneteket, barátaim!

A lelkipásztori életeteknek másik nagy tragédiája (aminek egy kis — hála Istennek, szabad remélnem, hogy nem halálos — előszelét éppen ezen a vizsgálaton is tapasztalhattuk) az, hogy a lelkipásztor, éppen a fiatal, az útnak induló lelkipásztor nagyon könnyen hajlandó elhinni, hogy ő már készen van. Feltárolt magának egy csomó mennyei mannat bibliai ismeretben és egyéb tudományban a negyedév végeztéig, annyi-amennyi szaporítgatását ennek a marmának még kénytelen volt megkísérelni többkevesebb eredménnyel a második vizsgára is, de azután már mentesítve van a tudományos továbbfoglalkozástól, és ami ennek a továbbfoglalkozásnak alapértelmét adja, az Isten igéjének további lehető legintenzívebb tanulmányozásától. Veszve van az a fiatal lelkipásztor, aki azt hiszi, hogy neki akár milyen munkakörben, egyetemi nagyváros katedrájában vagy a legkisebb, sáros és ázott kenderillatú falunak kicsi templomában és parókijában elég annyi tudomány, amennyit oda kikerültéig megtanult, sőt talán még az is sok volt, azért is kár volt magát túlságosan strapálnia. És már elveszett az a lelkipásztor, aki a teljes képesítés birtokában úgy indul ki az életbe, hogy: „fogok néha könyvet is olvasni, olykor újságot is olvasni, olykor elmegyek a moziba is, ha módját ejtethem, és olykor a Bibliát is megnézegetem, főleg, ha a vasárnapi prédikációra készülni kell és ha textus szükséges“.

Az ilyen szellemi erőkészlet, tehát ha ti most — távol legyen — ilyen lélekkel akarnátok kimenni, az az erőkészlet is, amelyről most bizonyosságot tettetek, ferges és bűzhödt, testvéreim, és csak utálatot és romlást terjeszt maga körül. Ne felejtsetek: térdenállva kell lehajolnotok naponként újra a friss mannáért, amely mindig készen van Annál, aki nekünk mennyei kenyeret nemcsak ígért, hanem adott is, aki nekünk megtörve és összezúzva adta ide a Kenyeret: az Életet magát, a saját életének teljességét Szent Fiában.

És ott van a számotokra a nagy ígéret: ha szorgalmasan keressetek, bizva és híven, napról-napra a mannat, Isten nem úgy áll majd mögöttetek hivatásotokban, mint valami egyiptomi rabszolgát. *Pihenést is enged.* Egyiptomban nem volt pihenés. A végső kimerülésig, az átok hörgő hangjai között való kimúlásig, a nyomorult pára kiengedéséig kellett dolgozni a poroszlók korhácsa alatt. Most, épp a tizparancsolat felséges és kemény hangzatai közben zendül meg az áldott szó: *szabad pihenni*, én akarom, hogy pihenj, mert nekem vannak számotokra olyan mondanivalóim, amelyeket nem tudsz meghallani munkaközben, csak ha pihensz és gyermeki fejedet szívemre hajtva hallgatod. A mannat is, a szombatra való meg lehetett szedni a szombat előtti napon. Van pihenés és kell, hogy legyen pihenés az Ige szolgája számára. Valamelyik svájci református egyház nem régen szabályrendeletet alkotott, vagy készült alkotni, amelyben a lelkipásztorkat *elkötelezte* heti egy pihenőnap és évi többheti pihenő megtartására. Kötelesség a pihenés, mert az Isten azt mondja, hogy: amíg pihensz az én általam rendelt időben, addig tudlak táplálni és foglak táplálni, de valóban *velem való* pihenés legyen az a pihenés is, mint amikor a fáradt gyermek hazamegy és édesapja vagy édesanyja szava és az egyszerű tűzhely otthonos ízű étele pihenteti el és táplálja

egyszerre csodálatosképpen. S nemcsak földi pihenés van. Lesz örök szombat is. Megvan a szombatja az Isten népének — ujjong a Héberékhez írott levél apostoli szerzője (4: 9). A manából a végső készlet ott van eltelve a szentek szentében, az oltár mögött, ahol a kiengesztelés történt, a kereszt mögött, amelyre az egyszeri és tökéletes Áldozat vére hullott; azon a kereszten át és csak azon át van bejárás — a félretett manna ezt igéri — az örök nyugalomba.

Nem lehet olyan lázas munkások, olyan nyűgös és terhes elfoglaltságok, hogy Isten ne tudna közben adni az Ő szeretett szolgálóinak és gyermekeinek földi pihenést, de nem lehet olyan lázas munkások és édes pihenések, hogy egyikből is, másikkal is naponként ne kellene felsőhajtanotok a végső szombat felé. Amelyik lelkipásztornak nincs nyitva az ablaka, mint a Dániel prófétáé a nyomasztó idegen fogságban, a mennyei Jeruzsálem, a manna örök oltár felé, az a lelkipásztor magát ítélte velencei olombörtönre, amelynek súlyos olomfedele egy titokzatos gépezet által hajtva, mindennap csak egy hajszálnyit ereszkedett lejjebb. Először azt hihette a szegény rab, hogy vele nem történik semmi baj, mert hiszen táplálják, sőt még a napot is beeresztik hozzá. Egyszer azonban kezdte észrevenni, hogy a fedél feltartóztathatatlannal és irgalmatlanul csúszik lejjebb és lejjebb és ő fulladozik és végre nyomorultul elvész.

A nyitott ablakon át, a mennyei szombat felé, az örök oltár és az ott eltett manna felé fordított lelki szemmel: a manna törvényének és Annak, aki ezt a törvényt megtestesíti számunkra és aki ezt a törvényt egyedül teheti bennünk élő erővé, jertek, vessük alá magunkat és imádkozzunk.

(Gyorsírás után átnézett szöveg.)

A népi tábor és az Ige

— Szárszói tapasztalatok —

Augusztus végén már másodízben gyűltek össze a Soli Deo Gloria balatonszárszói telepén minden rétegbeli értelmiségiek, tehát munkások és parasztok is, hogy tisztázzák a helyzetet s megvitassák tennivalóinkat. Tavaly a szellemi élet, az irodalom, a művészet, a kultúrember feladatköre volt az eredményes megbeszélések tárgya, az idén társadalmi problémáink kerültek szóba.

Nemcsak írók voltak itt jelen, hanem a népi tábor egész vezérkara, mindenfajta alkotó ember. Tavaly az eredeti fiatal szobrász, Boda Gábor tartott előadást képzőművészetünk mai bajairól, az idén a muzsikás Balla Péter vezette a tábori nótáit, s Muharay Elemér adott példát a népi szellemű „műkedvelő” játéka, a konfirmációzók közül toborzott együttesével.

A tavalyi tábor sikerét igazolja, hogy közel háromszorosára, majdnem hatszázra nőtt a résztvevők száma; természetesen része lehet ebben korunknak is, sohse volt égetőbb a tájékozódás vágya. Az írók közül szintén jóval többen jelentek meg, mint a múlt nyáron: Németh László, Kodolányi János, Veres Péter, Sinka István, Nagy István, Szabó Pál, Bakó József, Kádár Lajos, Féja Géza,

Kovács Imre, s a hiányzók közül kimentette magát Tamási Áron és Gulyás Pál. Átfogó társadalmi előadásával a kiváló szociológus Erdei Ferenc és Jócsik Lajos teljesített elsőrangú szolgálatot. Hankiss János államtitkár látogatása annak a jele, hogy a kormány figyelmét sem kerülte el a táborozás.

Egyenesen történelmi értékűnek minősíthető Szárszónak az az érdeme, hogy szabad légkört teremtett, eloszlatta a bénító közhely-bódulatot, s képessé tette az együtttest, ú. n. jobb- és baloldalt, s valamenynyire keresztyén felekezeti képviselőit, hogy rettenet nélkül nézzenek szembe problémáinkkal, a tiszta szellem, a reális magyar helyzetérzés szigetén. Nem politikai programkovácsolás volt a cél, még ha zajlott is közben egy-két ilyen összecsapás. A szembenállók jól bírták az ellenvéleményt, s végül azzal oszlohattak szét, hogy alapszándékaik közösek, s kulturális téren, az igazi magyar szellemért, dolgozhatnak együtt továbbra is, még tudatosabban, mint idáig.

Egyébként hamarosan nyilvánosságra kerül a konferencia egész anyaga, s lesz alkalom lemérni, mi a jelentősége magyar szempontból. De egy sereg mozzanata kívül marad a kiadvány anyagán. Ezekről elsősorban ép a reformátusságnak érdemes tudomást szerezni.

Örvendetes mindjárt maga az a pusztán tény, hogy ennek a népi táborozásnak immár másodízben a Soli Deo Gloria adott szállást. Azt dokumentálja ez, hogy a református fiatalok java bátran vállalja ősi kötelességét: odaáll a népi Magyarország oldalára. De fordítva is dokumentációs értékű ez a kapcsolat: a népi Magyarország vezérkara szívesen szövetkezik a Soli Deo Gloriával, otthon érzi magát a telepén. Annál inkább, mert hiszen a zöme kalvinista.

Ez a telep, bármily szerényen, kötelez. A napi munkát bibliakör vezette be, s az esti tábori közös áhítattal zárult. A konferenciának ép ez a része az, amelyről természetesen nem jelenik majd meg beszámoló, de azt hiszem, nem fölösleges, ha szóvá teszem néhány tapasztalatát.

Tavaly még az egyháziak katekizálták a kezük ügyébe került alkotókat, egyesek szinte misszionárius hévvel, s olykor naivsággal vetették magukat a „pogányokra”, várva a rögtöni megtérés csodáját. A csoda elmaradt, sőt az írókat láthatóan idegesítette a sok zörömbölő kenetes szólam. Hiszen ép az a mesterségük, hogy különbséget tudnak tenni az átélt igazság őszinte hangja, meg a fakult kegyeskedés közt. Egyes írók már tavaly felejthetetlen példát adtak rá, friss szókinésű mély rögtönzésekben, hogy a Szentírás a túlzók számára is: az Élet könyve, tanítása közelvihető a munkáshoz, csak előbb sajátítsa el az igehirdető a szocialisták nyelvét, szokja meg gondolatvilágukat.

Csoda annyira nem történt, hogy felületesen nézve a dolgot, még csak romlott a helyzet: az idén valósággal megcserélődött a szerep, az írók, művészek, tudósok szorongatták kételyeikkel az Úr szolgálóit. Mindenesetre: anyagi türelemmel, bölcseséggel állták az ostromot. Mert valahol, legbelül, mégis meg kellett érezniük, hogy a csoda megtörtént. A kételkedők, ime, tavalyi tapasztalataik után is visszajöttek, s közülük a munkások és parasztok még példamutatóbb közösségi fegyelemmel vettek részt

a bibliaórán, mint egyik-másik középosztályi társuk. S vitáik nem komoly hitetlenségből fakadtak, nem a pusztá ész rugkapált bennük; existenciálisan fogták föl az írásmagyarázatot, s mikor úgy fogalmazták is mondanivalóikat, mintha az egyháznak akarnának gyakorlati tanácsot adni, hogyan férközhetne a mai tömegek lelkéhez, voltaképp bevallatlanul, saját lelkük sorsa nyugtalanította őket. Kiderült, milyen olthatatlan élményük a gyermekkor bibliai világa, s akár elismerték, akár tiltakoztak ellene, a teljes ember: a lelki-testi lény sürgetett útbaigazítást a szavukban.

Pap, író, alkotó: egyazon típus, de az érintkezésük még keservesen csikorog. Kinyújtott kezük sokszor siklik el üresen egymás mellett. Mindkét részről hiányzik a bizalom. Az író, tele felelősségtudattal, emberszeretettel, transzcendens ösztönnel, hittel, a megszállottság révületével, úgy érzi: üzemi keresztyénséggel áll szemben, nem Életnek Kenyere várja, hanem bürokratikus formulák. Az ígértető pedig, kezében a mennyei fátylával, mindjárt eretnekséget szimatol, mihelyt szokatlan nyelven tör rá valaki. Ma még ritka az olyan lelkipásztor, amilyenek Kiss Sándor bizonyult, az ő füle mindenfajta fogalmazásban meghallotta a lényegét.

Sokszor leírtam s el is mondtam már: a mai irodalom legalább félúton elébe ment az egyháznak. S ez sokkal több, mint irodalomtörténeti megállapítás: azt jelenti, hogy a magyarság ma, az üresen kongó templomok korában, tele a lelki ébredés tüneteivel. Adytól fogva, szellemi embereinken át, fajtánk legmélyebb életösztöne kiált a Földöntúli felé. A reformáció százada óta soha nem volt annyira tárgya legmagasabb irodalmunknak, hogy az ember igényt tart Istenre, mint a mi megpróbált napjainkban. Szárszón középosztályiak, parasztok, munkások szájáról lebbent el a vallástétel. Fiatal katolikusok telepedtek oda, nyugtalanul, református bibliaórákra, s ebből nem szétriasztó hitvita kerekedett ki, hanem közös alázat és áhitat.

Mikor végül, egyheti kemény, őszinte megbeszélés után, szociológiai, világnézeti összecsapások után elkövetkezett Karácsony Sándor záróelőadása, s az ő konkrét vizsgálata, a nevelésről, szintén hitvallástételben csendült ki — s előadásának minden előző fölülmúlt a hatása. Nem azt teszi ez, hogy a kitört tapsfergeteggel hatszáz ember számára elintéződött az üdvösség ügye. A viták föllobbantak hamarosan, még ingerült kifakadások is. De semmi nem moshatja ki a jelenlévők lelkéből, hogy épp ez az előadás ragadta magával a tábor legjobban. Összesűrűsödött ebben a lefolyt hét egész eszmeanyaga, a bibliaóráké is. Karácsony Sándor mindenkinél nyiltabban, keményebben mondta meg, hogy ha az egyház helyt akar állani a magyar életben, mindenekelőtt neki magának kell megújodnia.

A prédikáció, Isten ígéjének magyarázása csak akkor az, amivel megfogta XVI. századi őseinket, ha a mai prédikátor ugyanúgy fölvertezi magát, mint a régi: a legmagasabb készültséggel; s a világ mennél teljesebb ismeretében, az élet nyelvén tolmácsolja az Örök Igazságot. S amit hirdet, sugárzik egész egyéniségéből, magatartásából. Ilyen találkozásaink is voltak Szárszón, s vannak már sokféle a magyar életben. A keresztyénségre nagy próba következik most. Nem lehet az ítélet olyan kemény,

hogy méltók ne volnánk rá. Ideje, hogy tűzre vettessék minden fa, mely jó gyümölcsöt nem terem. De azok a lelkipásztorok, akiket nem a diplomagyár tett azzá, hanem a Szentlélek, Szárszó után bizakodóbban nézhetnek a távoli jövőbe. **Juhász Géza.**

HÍREK AZ EGYHÁZMEGYÉKBŐL

ALSÓSZABOLCSI EGYHÁZMEGYE.

Az alsószabolcs-hajdúvidéki református egyházmegye közgyűlését folyó évi szeptember hó 14-én tartották meg Debrecenben, a vármegyeháza tanácstermében. Bartha László esperes bibliát olvasott és imádkozott, Rásó István alispán, egyházmegyei főgondnok pedig megnyitó beszédet mondott. Megemlékezett néhai vitéz nagybányai Horthy István kormányzóról, hősi halálának első évfordulója alkalmából. Kifejezést adott ama meggyőződésének, hogy mindaddig, amíg a magyar nemzet a haza és a vallás védelmének harcaiban ilyen kiváló hősöket tud felmutatni, s mindaddig, amíg ezeknek a kiváló magyaroknak élő emlékezete az elkövetkezendő nemzedékekben az áldozatkészségnek és önfeláldozásnak éltető és megtartó ereje lesz: hazánk és nemzetünk, benne egyházunk jövője biztosítva van. Bartha László esperes jelentésében kegyeletos szavakkal parentálta el az egyházmegye halottait: Dr. Hadházy Zsigmond ny. főispánt, Baróthy Béla, Bakóczy Béla, Demjén Ferenc és Kállay Sándor lelkipásztorokat. Megemlékezett D. Dr. Révész Imre püspöknek az egyházmegyében végzett áldott szolgálatairól. Általánosságban megállapította, hogy az egyházmegyében az őrtálló pásztorok az idők komolyságának megfelelően végzik kötelességüket. — Megegyeztetette a közgyűlés Bartha László és Kovács Lajos püspökladányi, Puskás Lajos tetéleni, Nagymáté László tiszecsegei és Fehér János hajdúszoboszlói lelkészek megválasztását. — Dr. Benkő Géza országgyűlési képviselő üdvözölte Bartha László esperesi működésének 20 éves évfordulója alkalmából. Majd a hitélet elmélyítésének szükségét hangsúlyozta a kishitűséggel szemben. — A lelkészjelölőbizottság elnöke Bartha László esperes, tagjai: Dr. Molnár Béla és vitéz Dr. Hadházy Ferenc, póttagjai pedig: Molnár Zoltán és Dr. Rásó Gyula lettek. Molnár Zoltán a belmissziói munkákról számolt be, amelynek fokozására több egyházmegyei körzetet alakítanak. Hajdúhadház második lelkészi állás, Polgár község pedig két missziói lelkészi állás szervezését kéri.

BÉKÉSBÁNÁTI EGYHÁZMEGYE.

A szegedi gyülekezet Egyházi Híradójából közöljük a következő két érdekes hírt: Az új tanév kezdetének eltolódásával kapcsolatosan rövid üzenetünk és kérésünk van Szegeden lakó református ifjúságunkhoz, egyszersmind pedig a szülőkhöz is: református vallású iskolásainkat szeptember-október hónapban tanítóink, hitoktatóink meg fogják látogatni. Ezzel a látogatással az a testvéri kapcsolatot akarjuk elmélyíteni, amely kell, hogy mind erősebb legyen az egyház és a tanulóifjúság, az iskola és a szülői ház között. Amilyen szeretettel mi megyünk, hogy fiainkat és leányainkat otthonukban is megkeressük — kérjük, hogy ugyanilyen szeretettel várjanak és fogadjanak bennünket is. Ugyanígy közöljük a tanulóifjúsággal azt is, hogy bár a tanév csak november 3-án kezdődik, a gyermek- és az ifjúsági istentiszteleteket már 12-től, (vasárnaptól) kezdődőleg megtartjuk; 3/4 9-kor az elemi iskolásoknak és az alsós középiskolásoknak; a felsős középiskolásoknak pedig a délelőtti 10 órás gyülekezeti istentisztelet keretében. Ezekre az istentiszteletekre szeretettel hívjuk és várjuk tanulóifjúságunkat s külön kérjük a szülőket is, hogy azokra gyermekeiket küldjék.

Glattfelder Gyula utolsó üzenete hozzánk. Móri Dr. Glattfelder Gyula csanádi érsek-püspök életének 70. esztendejében hosszabb betegeskedés után elhunyt. A veszteség feletti fájdalomban testvéri érzéssel mi is osztozunk szegedi római katolikus atyánkfiaival, annyival is inkább, mert nagyon jól esett nekünk az az üzenet, amelyet Glattfelder Gyula utoljára küldött hozzánk. Ennek az üzenetnek testvéries lelkülete teszi a mi megemlékezésünket is való-

ban lélek szerinti emlékezéssé. — Néhány hónappal ezelőtt történt, közvetlenül annak előtte, hogy a város részéről kért templomépítési segélyünk ügye közgyűlési döntés előtt állt, telefonon felhívott bennünket a város egyik vezető tisztviselője s a következőket közölte velünk: „A napokban Püspök úrnál jártam s vele több városi kérdést is megbeszéltem. Szóba került a szegedi református egyházközség templomépítési segély-kérése is. Ennél a tárgynál a Püspök úr kijelentette, hogy ő is szeretné, ha ezt a segélyt megkapnátok. Sőt ilyen értelemben nyilatkozott már a belügyminisztériumban is. — Végül pedig arra kért, hogy erről az álláspontjáról informáljalak benneteket is.“ Köszönjük az immár Istenben boldogult Glattfelder Gyulának ezt a nekünk küldött utolsó üzenetét. Vajha ebből az üzenetből keresztyén magyarok innen és túl megéreznek és megértenék a mai idők egyik legsürgetőbb igényét, a lélekszerinti egységre jutás parancsát, úgy, amint arról bizonyosságot tett és az Ó Mennyei Atyja előtt imádkozott is a mi Urunk, a Jézus Krisztus: „Mindnyájan egyek legyünk, amint te én bennem, Atyám, és én te benned, hogy ők is egyek legyenek mi bennünk: hogy elhiggye a világ, hogy te küldtél engem“ (János 17: 21).

BIHARI EGYHÁZMEGYE.

Ünnepélyes keretek között avatták fel Albison a Saja Sándor lelképásztor tervei után készült hősi emlékművet és országszűlőt. A felszabadulás óta a gyülekezet kijavította emeletes felekezeti iskoláját, megújította templomát, új orgonát vásároltak, modern lelkészlakot építettek s néhány hét múlva elkészül a község művelődésháza is.

A nagykeréki egyházközség szeptember 5-én minden harteret járt honvédnek ünnepély keretében egy bibliát és egy imakönyvet adományozott.

A mezőteleki egyházközség szeptember 12-én belmissziói egyesületeinek 10 éves fennállása és áldásos működése alkalmából gyülekezeti napot tartott.

Tanácsülés Nagyvárad-Réten. A nagyvárad-réti egyházzrész tanácsa elnökségi ülést tartott szeptember 6-án, melyen Karsay Ferenc osztálymérnök ismertette a kétosztályos réti református népiskola építési munkáját s megállapította, hogy a munkák a kívánt ütemben haladnak. A bejelentés nagy örömmel tudomásul vétetett. Majd Szabó Gyula nyug. íg.-tanító ismertette részletesen a Magyar Evangéliumi Munkásszövetség célkitűzéseit, áldásos munkáját. Az egyházzrési tanács kívánatosnak és különösen időszerűnek tartja ennek a nagyjelentőségű munkának mielőbbi beindítását és felkéri a lelképásztor és gondnok urakat, hogy a budapesti vezetőkkel ezertelemben a leg-
rövidebb időn belül vegyék fel a kapcsolatokat.

A réti egyházzrész ifjúsági ünnepélye. Az egyházzrész Sztárai Mihály-önképzőköré boldog felszabadulásunk harmadik évfordulójának megünneplésére magasszínvonalú műsoros délutáni rendezett szeptember 5-én délután. Az ünnepi beszédet K. Nagy Zoltán táblabíró, egyházzrési gondnok mondta. Népünk, nemzetünk és egyházunk iránti mélyszéles szeretetétől áthatott szavakban hívta fel a jelenlevőket arra, hogy tántoríthatatlanul álljanak meg magyarságuk mellett és őrizzék meg az egységet. Az ünnepi beszéd után az önképzőkör műkedvelő gárdája adta elő Géczy István: „Amit az erdő mesél“ c. hazafias népszínművét. A szereplők kivétel nélkül az átlagos műkedvelő színvonalat messze túlhaladó tehetségről tettek bizonyosságot.

Felszabadulásunk évfordulóját ünnepli a borsi református egyház. A borsi református egyház a felszabadulás emlékére szeptember 12-én, vasárnap délután ünnepélyt rendez. Erre az alkalomra meghívta a nagyvárad-réti egyházzrész Sztárai Mihály-önképzőkörének műkedvelő gárdáját vendégszerelésre. Program szerint megérkezés után az önképzőkör tagjai megkoszorúzzák a hősi emlékművet, majd közös istentiszteleten vesznek részt. Az istentiszteletet ifjúsági konferencia fogja követni s befejezésül előadják a műkedvelők a Váradon szeptember 5-én oly nagy sikert aratott színdarabot.

A borsi református gyülekezet várakozással néz ez áldásosnak ígérkező találkozó elé.

DEBRECENI EGYHÁZMEGYE.

Az Egyetemi Református Egyházközség tanácsulése. Az Egyetemi Református Egyházközség Dr. Bacsó Jenő egyházközségi gondnok és Szenes László vezető lelképásztor elnöklésével most tartotta őszi tanácsulését. Szenes László

lelkész beszámolt arról, hogy az elmúlt napokban igen nagy mennyiségű hangzásjavító lemezburkolatot helyeztek el a templom karzatainak falain. Ez most már minden valószínűség szerint megszünteti az akusztika ellen elhangzott kifogásokat. A férfiak és nők eddigi ülésrendjét is megváltoztatják és egyenletesebben osztják el a gyülekezetet. Az új munkaterv szerint vasárnaponként három helyen tartanak istentiszteleteket. Hétköznaponként a klinikákon, a Horthy-kórházban végeznek lelkigondozó munkát. Az egyházközségben nyolc virágzó bibliakör működik, melyek mindegyike igen látogatott. Nagy gondot fordítanak a rendszeres családlátogatásokra is. A templom előtti parkban hirdetőszekrényt helyeznek el, amelyben az istentiszteletek és lelkigondozói alkalmak idejét és helyét közlik és tájékoztatást adnak a templom hétköznapi nagy idegenforgalma számára. Örömmel vette a tanács tudomásul, hogy Nyakas László kántor az istentiszteletek megkezdése előtt, a korábban érkezők számára a zeneirodalom egy-egy klasszikus remekét szólaltatja meg a templom nagy orgonaharmóniumán. A tehetséges és képzett fiatal orgonista játékára sokan felfigyeltek. Számos belső ügy letárgyalása után a tanács helyszíni szemlével fejezte be ülését.

ÉRMELLÉKI EGYHÁZMEGYE.

A gálospetri református egyház új kéttantermes iskoláját a környék református népének részvételével ünnepélyes keretek között avatta fel Szabó Zoltán esperes és Fráter Iván miniszteri tanácsos egyházmegyei főjegyző. Az ünnepi beszédet dr. Illyés Endre theologiai tanár tartotta. Kádár Miklós lelképásztor pedig, aki presbitériumának az élén még a román megszállás utolsó éveiben fogott az építkezésekhez, de akkoriban csak a tanítói lakást fejezhették be, ismertette az iskolaépítés történetét. A kéttantermes iskola 50 ezer pengőbe került. Az egytől étel közepé után Sass Kálmán tartott előadást a délutáni ünnepélyen.

HEVESNAGYKUNSAGI EGYHÁZMEGYE.

Tiszaigaron szeptember 19-én nagy ünnepe volt a gyülekezetnek. Ekkor szentelte fel Gaál István esperes, a hívek áldozatkészségéből 22.000 pengőért kívül-belül újonnan renovált templomot. A zsúfolásig megtelt templomban ugyanekkor huszonkilenc leány tette le a fogadalmat, akiket vezető Nemes Istvánné avatott fel a Központi Leányszövetség megbízásából. A leányokhoz Tóth János kunmadarasi lelképásztor intézett buzdító beszédet. Ugyanekkor Szappanos Károly keresztelt. A híveket pedig Kurucz Gyula ászári lelképásztor gyönyörködtette elragadó szólóénekével. Este a helybeli Leányegyesület által bevezetett villanyvilágítás mellett vallásos-estély volt, melyen Dankó Sándor tiszafüredi lelképásztor tartott bibliamagyarázatot, majd a leányok vallásos tartalmú szavalata után Tóth János tartott előadást. Délben az egyházközség vendégül látta a vidékről ez alkalomra összesereglett leányegyesületi tagokat. A renoválás munkáját Rózsássy József templomépítési vállalkozó végezte. Ezen az ünnepélyen szólalt meg először a Cseh István orgonamester által 3200 P költséggel megújított régi orgona is, melynek a költségeit ugyancsak a hívek adták össze. A jelenváltak azzal a boldog érzéssel távoztak el, hogy Isten dicsőségére szolgált mindaz, amit láttak és hallottak. A megújított templom áll, épüljenek a lelkek is Istennek templomává!

NAGYBÁNYAI EGYHÁZMEGYE.

A nagybányai református egyházmegye lelkészértekezlete 1943 szeptember 10-én Szatmárnémetiben tartotta rendes évi közgyűlését. Gy. Kovács József lelkészértekezlet elnök felolvasta a Bibliából a XLVI. zsoltárt, majd rövid imában alázatos lélekkel kérte a Szentlélek áldását a lelkészértekezlet munkájára. Utána Tóth Jenő lázári lelkész tartotta meg előadását. „A tiszántúli egyházkerület felosztása“ címmel. Az előadással kapcsolatban történt hozzászólások eredménye a következő állásfoglalás: Lelkészerterkezetet a felosztás tervét helyesléssel fogadja és kívánatosnak tartja. A felosztásra nézve Dr. Makkai Sándornak a Dr. Szentpéteri Kun Béla javaslatával kiegészített három kerületre való felosztását tartja a legcélravezetőbbnek a Dr. Sz. Kun Béla által kihangsúlyozott: „alulról felfelé építés“ elve és sorrendje alapján. Az egyházmegye arányosítását és szaporítását lelkészértekezletünk mielőbb foganatosítaná, legelőbb a hatalmas hosszúságú s nehezen megközelíthető központú saját egyházmegyén kezdené el a

„tagolás”-t olyformán, hogy a velünk szomszédos szatmári és nagykarolyi s így három egyházmegyéből legalább négy vagy öt egyházmegyét alakítana.

Igen értékes előadást tartott még „Az új énekeskönyv elkészítése és bevezetése” címmel Varga Tibor László avas-felsőfalui missziói lelkész.

Lelkészerterkezlet végül fájó szívvel fogadta el Gy. Kovács József elnök jól megindokolt lemondását s helyébe Gulya Géza eddigi alelnököt választotta meg a lelkészerterkezlet elnökévé, míg az így megüresedett alelnöki tisztségre Magoss Árpád szatmárhegyi lelkészt választotta meg.

(M. J.)

HALOTTAINK

Ifj. Vadai Béla, Vadai Béla écsdi lelkipásztor, bihari esperes fia, tartalékos honvéd tüzérezáslós, révi körjegyző, élete 28. évében, folyó évi szeptember 23-án váratlanul elhunyt. Szeptember 25-én a nagyváradi honvéd csapatkórház udvarán megtartott gyászszertartás után Élesdre szállított, s ott helyeztetett el örök nyugalomra. Mély részvéttel fordulunk a lesújtott szülők felé, kik ily tragikus hirtelenséggel veszítették el az élet útján immár elindult fiukat. A távozó ifjú sírdombjára mi is odahelyezzük a kegyelet és részvét immortella virágait. Emléke legyen áldott. A B. F. R. A.

KRÓNIKA

Túróczy Zoltán nyíregyházi evangélikus püspök iránt mindenkor a legnagyobb tisztelettel és megbecsüléssel viseltünk s szavainak nagy súlyt és nagy jelentőséget tulajdonítottunk. Ez a magyarázata annak, hogy most megjelent püspöki jelentéséből, a felekezeti közéletre vonatkozó sorokat szösz szerint ideiktatjuk. Lapunk olvasói bizonyára teljes egyetértéssel fogadják ezeket az igen komoly helyről érkező, böles és higgadt szavakat.

A felekezeti közéletben a jelentés anyagául szolgáló időszakban a keresztyén egyházak egység-mozgalma váltotta ki a legnagyobb érdeklődést. Amióta a hercegprímás tiszteletreméltó őszinteséggel tett bizonyosságot a rk. egyház hivatalos álláspontja mellett s protestáns részről is hangok emelkedtek, amelyek az egység-mozgalomban a vértelen ellenreformációnak ügyes eszközét vélték csupán felfedezni, kissé halkabban vernek a mozgalom hullámai, mindazonáltal nem lehet tagadni, hogy a mozgalomnak vannak eredményei. Az egyik legörvendesebb eredménye az, hogy nyilvánvalóvá lett, milyen sokan vannak a legkülönbözőbb táborokban, akik vágyódnak a keresztyén egyházak békessége után. Az is bizonyos, hogy e mozgalomnak is tulajdonítható nagy mértékben az a jegyverszűnet és hangszerelelésbeli tompitottság, amely ma a keresztyén egyházak egymáshoz való viszonyára jellemző. Meggyőződésem szerint nincs biblikus hite annak az embernek, aki nem hisz a keresztyénség egységének lehetőségében. Hiszen Jézus imádkozott értele (János 17: 20—21) s ősidőktől vallja ennek a hitét az egész keresztyénség az apostoli hitvallás harmadik ágazatában. Azt is meg kell azonban mondanom, hogy nincs kellő történetismerete annak, aki azt gondolja, hogy a róm. kath. egyház e földi életben bármikor is hajlandó lesz másképpen elképzelni a keresztyén egységet, mint úgy, hogy térjen be mindenki a róm. kath. egyházba. Az pedig, aki lehetségesnek tartja azt, hogy a világviszonylatban a róm. kath. egyház mellett tekintélyes számot képviselő protestantizmus erre bármikor is hajlandó lesz, nem rendelkezik kellő távlati helyzetismerettel s nem látja világosan sem a történelemmé formálódott hagyományok megkötő hatását, sem az igazi erőviszonyokat. Naívság tehát, ha a keresztyénség egységét szervezeti egységben keressük s próbáljuk megvalósítani. Az egységes szervezet még nem biztosítja az egységet, de a különböző letrészek harmonikus együttműködése egységes organizmussá tud válni.

Szinyei Merse Jenő kultuszminiszter elismerése az egyházakkal és iskolákkal szemben. Szinyei Merse Jenő

vallás- és közoktatásügyi miniszter résztvett az Erdélyi Párt nagyválasztmányi gyűlésén Kolozsváron és felszólalásában nagy elismeréssel nyilatkozott az egyházak és iskolák munkájáról. „Magam is, mint felvidéki ember, elszakított területről származom és a magam tapasztalataiból tudom, hogy a megszállott területű magyarságnak, amely sokat szenvedett, sok olyan meglátása és megfigyelése van, amit az anyaországban kevésbé tudtak észlelni. A három esztendővel ezelőtt bekövetkezett visszatéréskor nagy örömmel állapítottuk meg azt, hogy a magyarság a 22 éves idegen uralom ellenére is magyarságában töretlenül tért vissza az anyaországhoz. Ezt elsősorban az egyházaknak és iskoláknak köszönhetjük. Én, mint az egyházaknak, és iskoláknak legfőbb öre, hivatásomnál fogva kedves kötelességet teljesíték akkor, amikor a legnagyobb lelkesedéssel hajtom meg az elismerés zászlaját az egyházak vezetői, papjai, az iskolák tanárai, tanítói és munkásai előtt. Meggyőződésem, hogy lelkes és önfeláldozó munkájuk nélkül aligha lehetett volna abban az erőben megtartani a magyarságot, mint ahogy az a 22 év elnyomatása ellenére sikerült.”

Az ötödik „Országos Protestáns Napok” meghívója megjelent. A nagygyűlés Budapesten, 1943. évi október hó 30-tól november hó 13-ig tartatik meg. Felvilágosítással készséggel szolgál az Országos Bethlen Gábor Szövetség, Budapest, IV., Semmelweis-u. 17. szám.

Nagy sajnálatunkra, lapunk mult heti számából az egyházmegyei hírek rovata, anyagtorlódás miatt teljes terjedelmében kimaradt. Most pótoljuk. Ezek a hírek aktualitásukból valamit talán veszítettek, de értékükből semmit.

Házi áldás. A Keresztyén Ifjúsági Egyesület izlésesen elkészített művészi szépségű és díszítésű Házi áldás-fal táblát készített s azt az egyházi könyvkereskedésekben és az ifjúsági egyesületek tagjaival árusíttatja. A Házi áldás Pál apostol tanítása alapján figyelmeztel a gyermekek, a férfiak és az asszonyok külön kötelességeire s ezzel keresztyén tartalmat ad a faluhelyen különben mindenfelé elterjedt és közkedvelt Házi áldásnak. Ára 3— pengő. Melegen ajánljuk Lapunk olvasóinak figyelmébe.

Debrecen-környékbéli lelkipásztor urak figyelmébe! A debreceni református egyház missziói bizottsága szeretettel kéri a környékbéli lelkipásztor urakat, hogy hirdessék ki azt, hogy azok a leányok, akik Debrecenbe jönnek háztartási alkalmazottnak, jelentkezzenek valamelyik lelkési hivatalban. Ha helyük nincs, igyekezzünk nekik református családoknál helyet szerezni. Nem közömbös az, hogy kinél szolgálnak. Ha helyük van, akkor pedig mondják meg a címüket, hogy gondozásba vehessük őket. A *Márta Bibliakör* nagy örömmel várja minden vasárnap délután a vidéki leányokat, a Kálvin-tér 5. sz. a. gyülekezeti teremében.

HIVATALOS ÉRTESÍTÉS

A tiszántúli református egyházkerület püspöki hivatalától.

3157—1943. szám. TÁRGY: 1944. évi őszi és 1945. évi tavaszi lelkészképesítő vizsgálatok írásbeli tételai.

KÖRLEVÉL

a nagytiszteletű esperes urakhoz.

Fenti szám alatt folyó évi augusztus hó 16-án a Debreceni Protestáns Lap 34. számában közöltem volt az 1944. év őszi és az 1945. év február havában tartandó lelkészképesítő vizsgálatok házi dolgozatainak tételait.

Ennek a körlevélnek a H. lelkészképesítő vizsgálatra vonatkozó része 2. pontjában a következőket közöltem: „Egyházi beszéd textusul: Róm. 11: 25—27.” Most ehhez a ponthoz az érdekeltekkel leendő közlés kérésével tudatom, hogy az egyházi beszéd elő- és utóimával készítenendő el. (Lásd „A Magyarországi Református Egyház Theológiai Főiskolájának tanulmányi, nevelési és vizsgálati szabályzata 87. §-át.”)

Debrecenben, 1943. szeptember 25.

D. Dr. Révész Imre,
püspök.

A tiszántúli református egyházkerület püspöki hivatalától.

4155—1943. szám. TÁRGY: *Lelkészek államsegélyének jellemzése 1943 július 1-től.*

KÖRLEVÉL

minden érdekelt lelképászorhoz, lelkész és segédlelkészhez.

Tudomásulvétel végett közlöm a vallás- és közoktatásügyi miniszter úr 36.500—1943. II. fő. sz. a. ezévi aug. hó 25-én kelt s mai nap vett rendelete alapján, hogy az 1943. évi július hó 1-től kezdve:

1. a lelkési jövedelemkiegészítő államsegély (kongrua) után az eddig folyósított 7% különpótlék betudásával 32% különpótlékot és

2. a rendelet 2. §-a alapján a korpótlékban részesülő lelkészek részére az 1943. évi július hó 1-én utalványozott 75%-os korpótlék után 20% külön pótlékot engedélyezett a miniszter úr.

A korpótlék után engedélyezett különpótlék összege a következő: az I. korpótléknál havi 7 P, a II. korpótléknál havi 14 P, a III. korpótléknál havi 17 P, a IV. korpótléknál havi 20:50 P és az V. korpótléknál havi 24 P.

A 3500—1943. M. E. sz. rendelet 2. fejezetének 6. és 7. §-a alapján a lelkészeket 1943. évi július hó 1-től kezdve a következő családi pótlék összegek illetik meg: feleség és az első két gyermek után egyenként havi 60 P, a harmadik gyermek után havi 70 P, a negyedik gyermek után havi 80 P, az ötödik és minden további gyermek után egyenként havi 90 P.

A jelzett pótlékok és magasabb összegű családi pótlékok 1943. évi július hó 1-től kezdődő hatállyal történő kiutalása iránt az intézkedés megtörtént. Az egyes lelkészeket megillető bruttó járandóságokból levonásra kerül a lelkész OTBA-járuléka, továbbá az esetleges nyugdíjintézet tartozások és a törvényes letiltott összegek.

Debrecenben, 1943 szeptember 24.

D. Dr. Révész Imre,
püspök.

A tiszántúli református egyházkerület püspöki hivatalától.

4175—1943. szám. TÁRGY: *A törvényes korhatárt be nem töltött tanulók felvételi ügye.*

KÖRLEVÉL

a nagytiszteletű iskolaszéki elnök és tanító urakhoz.

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi minisztérium 84.402—1943. V. 1. ü. o. szám alatt a népiskola I. osztályába való felvétellel kapcsolatos szabálytalanságok megszüntetése érdekében a tankerületi kir. főigazgatókhoz a következő rendeletet intézte:

„Hivatali elődóm az 1934: XI. tc. 43. §-a alapján 32.001—1934. számú rendeletével úgy intézkedett, hogy a népiskola I. osztályába kivétel nélkül csak olyan gyermekek vehetők fel, akik 6. életévüket szeptember hó 15-éig töltik be. Érvényben hagyta ezt a rendelkezést az 1940: XX. tc. is.

A fent idézett törvényes rendelkezés ellenére több esetben előfordult, hogy a népiskola I. osztályába olyan gyermekeket is vettek fel, akik csak szeptember 15-e után érték el 6. életévüket.

Figyelmeztesse kir. főigazgató úr nyomatékosan a közvetlen rendelkezésem alá tartozó népiskolák igazgatóit és tanítóit, hogy a beíratással kapcsolatos feladataikat a legnagyobb gondnal és körültekintéssel, szorosan a törvényes rendelkezésekhez alkalmazkodva végezzék, mert minden törvénybe ütköző eljárással fegyelmi vétséget követnek el. A kir. tanfelügyelőket és körzeti iskolafelügyelőket pedig utasítsa, hogy ellenőrző látogatásaik alkalmával gondosan vizsgálják meg a felvételi naplókat is s ha szabálytalanságot tapasztalnak, tegyenek arról hozzá azonnal szolgálati úton jelentést a fegyelmi eljárás folyamatba tétele végett.

Fegyelmi felelősség terhe alatt utasítom az egyházi főhatóságom alá tartozó népiskolák igazgatóit és tanítóit, hogy a fenti rendeletben foglaltakhoz szigorúan alkalmazkodjanak.

Debrecen, 1943 szeptember 24.

D. Dr. Révész Imre,
püspök.

A tiszántúli református egyházkerület püspöki hivatalától.

1504—1943. sz. TÁRGY: *Tehetséges falusi gyermekek gimnáziumi oktatása.*

KÖRLEVÉL

valamennyi kebelheli egyházközség lelképászorához, tanítóhoz, valamint az egyházmegyei felügyelőkhöz és tanügyi előadókhoz.

Tudomásomra jutott, hogy a múlt iskolai évben megtartott versenyvizsgálatokra — különösen a debreceni tankerület területén lévő (Hajdú, Bihar és Jász-Nagykun-Szolnok vm.) egyházközségekből — kevés református vallású gyermeket jelentettek be. Ezért nyomatékosan felhívom minden arrahivatott órálló figyelmét, hogy a jövőben nagyobb lelkiismeretességgel és felelősséggel járjanak el a fenti ügyben és az arra érdemes tanulókat idejében jelentsék be és küldjék ezekre a vizsgákra.

Ezeknek a vizsgáknak nem a tanítói munka eredményének vagy eredménytelenségének megállapítása a célja, nem a *végzett tananyagból* vizsgázzik a gyermek, tehát ebből a tanítóra semmi hátrány nem származhatik.

A vizsgálat természetéből következik, hogy ezekre a vizsgákra a tanulókat nem lehet és nem is kell előkészíteni: nem közölhetjük a vizsgálat anyagát sem, mert minden évben más és más természetű kérdésekre kell a vizsgázóknak megfelelni. A természetes ész és tehetséget igyekszik a vizsgálat kikutatni.

Az egyházmegyei felügyelők figyelmét is nyomatékosan felhívom a fentiekre. Iskolalátogatásaik alkalmával maguk is segítsék elő a tehetséges falusi gyermekek kiválasztását és versenyvizsgálatra küldését.

A népiskolák állapotáról szóló előterjesztésekben az egyházmegyei előadók jelentsék, hogy az egyházmegye mely községéből, hány tanulót küldöttek versenyvizsgára. A jövő iskolai évtől kezdve a szokásos népiskolai statisztikai kimutatással egyidejűleg ezt is terjesszék föl hivatalomhoz.

Debrecen, 1943 szeptember hó 30-án.

D. Dr. Révész Imre,
püspök.

PÁLYÁZATI HIRDETMÉNYEK

Minden pályázati hirdetményt egyházkerületünk hivatalos lapjában: a *Debreceni Protestáns Lapban* közzé kell tenni és a *Kiadóhivatal* címére (Debrecen, Kálvin-tér 17. sz., Püspöki hivatal, Postafiók: 65) kell beküldeni.

Hirdetési díj szavanként 10 fillér. Legkisebb hirdetési díj 2 pengő.

Máramarossziget református gimnáziuma pályázatot hirdet egy magyar-latin, természetrajz-földrajz, magyarromán és rajzszakos rendes vagy helyettes *tanári* állásra. Protestáns vallású tanárok vagy tanárjelöltek pályázatát október 20-ig kéri az igazgatóság. Az állások választás után azonnal elfoglalandók.

Albis (Bihar vm.) református iskolaszéke 1943. évi október 23 határidővel pályázatot hirdet az üresedésben lévő *II. sz. tanítónői* állásra. Fizetés a törvényes és lakás kerttel. Pályázatok: Református Lelkési Hivatal, Albis, Bihar vm. címre küldendők.

Jánd (Bereg vm.) református egyházközsége 21 napi határidővel pályázatot hirdet eltávozás folytán megüresedett *II. és III. sz. tanítói* állásra. Pályázhatnak férfiak és nők. Fizetés helyi 10%, törvényes államsegély és fizetési fokozat szerinti lakbér. Kötelesség: rábizott osztályok vezetése, belmissziói munkában segédkezés. Állás azonnal elfoglalandó. Kellően felszerelt kérvények Lelkési Hivatal címére küldendők.

Kismarjai református egyházközség presbitériuma pályázatot hirdet az öttanerős iskolájához lemondástól felfüggetlenül megüresedő *IV. sz. tanítói* állásra. Javadalom: 30%-os helyi járuléka, megfelelő államsegély és lakbér. Illetményeit Központi Illetményhivatal utalja. Kötelessége

a fennálló rendelkezések szerint, díjazásért lelkeshelyettesítés és egyházi jegyzőség. Kántort akadályoztatása esetén helyettesíti. Az előírt okmányokkal és válaszbélyeggel felszerelt pályázat október 21-ig adandó be az iskolaszéki elnökhöz.

Laskod református egyházközsége pályázatot hirdet 21 napi határidővel *kántortanítói* állására. Fizetése: 1. külön kántori fizetés 15 kat. hold jó föld; 2. tanítói fizetés 18 köből gabona, melynek értékegysége 13 értékegység; 3. államszegély. Köteleessége: 1. a kijelölt osztályok vezetése; 2. énekkar vezetése; 3. belmissziói munkában segédkezés; 4. lelkesít akadályoztatása esetén helyettesíteni.

Nagykereki református egyházközsége pályázatot hirdet *organista-kántortanítói* állásra. Fizetés törvényszerű, államszegélyes. A helyi javadalom 19 értékegység, amely a külön kántori javadalommal együtt a következőkből áll: 12 kat. hold szántó, 12 q kétszeres búza, 6 és fél q zab, stóla és természetbeni lakás. A termények árát is az Illetményhivatal utalja. Orvos, posta, vasút helyben. Középkölsős gyermekek naponta járhatnak be Nagyváradra (18 km). Új lakás építése folyamatban. Az iskola négytanerős. Határidő: október 21.

Örvénd református egyházközség pályázatot hirdet 15 napi határidővel tényleges katonai szolgálatot teljesítő *I. sz. kántortanítója helyettesítésére*. Fizetés, köteleesség törvényszerű. Pályázhatnak nők, nyugdíjasok, kántoriát nem vállalók is. Utóbbi a 8 hold kántori földet nem élvezné. Pályázati kérvények Örvénd, Református Lelkipásztori Hivatal, Bihar megye, u. p. Mezőtelki címre küldendők.

Százaberek református egyházközség 21 napi határidővel pályázatot hirdet tényleges katonai szolgálatra bevonuló *kántortanító helyettesítésére*. Javadalom: tanítói lakás, 14 q búza, 11 hold föld, 10 köbméter tűzifa. Kántori: 8 q búza, 1 q tengeri, 13 hold föld, 6 köbméter tűzifa. — Köteleesség: I—VII. vegyesosztály vezetése, belmissziói munkában segédkezés, kántori teendők végzése. Nők is pályázhatnak. Pályázatok Református Lelkipásztori Hivatal, Százaberek, Szatmár megye címre küldendők.

A színérváraljai református egyházközség pályázatot hirdet a most szervezett *II. sz. tanítói* (női) állásra. Fizetés: évi 140 P az egyház pénztárából, lakás vagy lakbér és fizetékiegészítő államszegély. Köteleesség: a presbitérium által megjelölt osztályok vezetése, belmissziói munkában való részvétel és akadályoztatása esetén kántor helyettesítése. Vasút-, autobuszállomás, villanyvilágítás, orvos, patika helyben. Pályázati határidő 21 nap. Pályázatok Református Lelkeszi Hivatal, Színérváralja (Szatmár m.) címére küldendők.

Tiszaabád református egyházközsége pályázatot hirdet a lemondás folytán megüresedett *IV. sz. tanítói* állásra. Javadalma: természetbeni lakás (három szoba, mellék-helyiségek) kerttel, 10% helyi javadalom és fizetékiegészítő államszegély. Köteleességei törvény szerint és belmissziói munkákban segítés. Pályázati határidő október 15. — Kérvények válaszbélyeggel Református Iskolaszék, Abádszalók-Abád címre küldendők. Iskola öttenerős, részben osztott, a község a Tisza mellett fekszik, villanyvilágítása, vasútállomása van és közeli középiskolákban taníttatási lehetőség.

A tiszaderzsi református tanítói állásra meghirdetett pályázat határidejét presbitérium október 31-ig meghosszabbítja.

Újfehértó református egyházközsége kilenctanerős iskolájához pályázatot hirdet a lemondás folytán megüresedett *I. sz. kántortanítói* állásra. Fizetés törvény szerinti. Háromszobás lakás kerttel, természetben. Kántori fizetés jelenleg havi 170 P, mely összeg a pénz vásárlóereje szerint nő vagy csökken. Vasútállomás, polgári iskola helyben. Állás választás után azonnal elfoglalandó. Válaszbélyeggel ellátott kérvények Református Lelkeszi Hivatal, Újfehértó címre küldendők.

TARTALOM:

Révész Imre: A manát nem lehet tárolni!
Juhász Géza: A népi tábor és az Ige
Hírek az egyházmegyékből — Halottaink — Krónika —
Hivatalos értesítés — Pályázati hirdetmények —
Hirdetések

Debrecen sz. kir. város és a Tiszántúli református egyházkerület könyvnyomda-vállalata. 1943—2269.

Főzéshez, fürdéshez, szobafűtéshez

A Gáz

a legjobb, legolcsóbb, legtisztább
a legkényelmesebb;
a leggyorsabban kezelhető;
melege pontosan szabályozható;
számlaértéke egy hónappal később
fizetendő.

Fűzők, tűzhelyek, autogeyserek, fürdő- és fűtőkályhák olcsón kaphatók.
Díj t a l a n felvilágosítások, készülékek bemutatása, költségvetés.

BATHYÁNY-UTCA 17. SZ.
Telefon: 28-58. sz.

DEBRECEN SZ. KIR. VÁROS
VILÁGÍTÁSI VÁLLALATA.

SESZTINA LAJOS

vasnagykereskedés
DEBRECEN
TELEFON: 20-06 és 15-48

Alapította:
Sesztina János
1819-ben.

IPARI, MEZŐGAZDASÁGI, HÁZTARTÁSI,
GÁZOLTALMI és LÉGVÉDELMI CIKKEK.

Alföldi Takarékpénztár Debrecenben

Ferenc József-út 16.

Betéteket előnyösen gyűmölcsöztet és azonnal kifizet. Kölcsönöket állandóan folyósít.
Mint a Futura főbizományosa, foglalkozik a termény-üzlet minden ágával.

TELEFONOK:

Bank: 19-70. és 22-32. Terményosztály: 28-66. szám.

Papi palástot és süveget

a közismert, közkedvelt hivatalos O. R. L. E. palástokat jutányos áron készíti

Szénási Sándor

Hódmezővásárhely, Tavasz-u. 20. sz.

JÓ MINŐSÉGI PONTOS MUNKA! KEDVEZŐ FIZETÉSI FELTÉTELEK!
Református iparos.

A "TAKARÉKOSSÁG" KERESKEDELMI RT.

kötelékébe tartozó cégek ma is változatlan feltételek mellett s zavartalanul állanak rendelkezésére mindazon mt. vásárlóknak, kik mindenkor pontos fizetményeik igazolására érvényes vásárlási utalvánnyal rendelkeznek!

ANGSTER JÓZSEF ÉS FIA

ORGONA- ÉS HARMÓNiumGYÁR RT.
PÉCS, József-u. 30. TELEFON: 17-14.

Fiókhely: Rákospalota, Pázmány-utca 72. sz.

Telefon: Budapest, 494-497. Új orgonák, mindennemű javítás és átépítés. Kétféle hangú harmóniumok. Méltányos feltételek, művészi kivitel.

